

การท่องเที่ยวไมซ์แบบใหม่หัวใจสีเขียว

วารานิดสุตชยา ภิญญภาพ

Received: 26 October 2023 / Revised: 20 December 2023 / Accepted: 25 December 2023

บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีความพยายามผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดประชุม สัมมนา การท่องเที่ยว เพื่อเป็นรางวัล การแสดงสินค้าและนิทรรศการนานาชาติ เนื่องจากธุรกิจนี้ทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก และช่วยกระจายรายได้ไปยังภาคธุรกิจอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปจนถึงแหล่งชุมชน ในปัจจุบันการท่องเที่ยวไมซ์และการท่องเที่ยวสีเขียวหรือ Green tourism เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น และนักท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นใส่ใจ รวมถึงให้ความสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพราะการท่องเที่ยวนี้ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมแล้วยังสามารถฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย จึงต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและยังสามารถช่วยลดมลภาวะ และดูแลสิ่งแวดล้อมอีกด้วย บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษารูปแบบไมซ์หัวใจสีเขียว การท่องเที่ยวไมซ์หัวใจสีเขียว ซึ่งจะนำเสนอถึงการท่องเที่ยวไมซ์ การท่องเที่ยวสีเขียวหรือ Green tourism รวมไปถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมไมซ์อีกด้วย

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวสีเขียว, การท่องเที่ยวไมซ์

New Era of Green Heart Tourism in Thailand

Waranidsudchaya Phinyophap

Abstract

Thailand is actively promoting itself as a hub for conferences, seminars, and international events, aiming to attract substantial revenue and contribute to various related industries and local communities. The current trend highlights the rise of MICE (Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions) tourism and Green tourism, where modern tourists are increasingly environmentally conscious. Modern MICE tourists not only contribute significantly to the economy but also show a heightened concern for the environment. This form of tourism not only avoids environmental harm but also actively engages in environmental restoration. This article aims to explore the patterns of Green Heart tourism, encompassing MICE tourism, Green tourism, and the organization of MICE-related activities.

Keywords: Green tourism, MICE tourism

บทนำ

ในปี 2561 มีจำนวนของนักเดินทางกลุ่ม MICE ที่เดินทางไปมาจากต่างประเทศ และจากในประเทศรวม 34,267,307 ราย สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย รวม 212,924 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ องค์การมหาชน, ม.ป.ป.) และมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีธุรกิจต่าง ๆ ของ MICE ที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และมีการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวร่วมกัน เป็นปัจจัยในการดึงดูดให้เกิดการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวร่วมกับการประชุม การสัมมนา การท่องเที่ยวเพื่อรางวัลรวมถึงการจัดงานแสดงสินค้านิทรรศการภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งให้สามารถก้าวทันโลกยุคใหม่ (นุช สัทธาฉัตรมงคล และอรรถพล ธรรมไพบุลย์, 2559) จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ยังคงจัดทำแผนและดำเนินการตามแผนการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - 11 ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางพัฒนา” มีการเตรียมความพร้อมจากคน และระบบที่มีภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ ในประเทศของการมีรายได้ที่ปานกลางไปถึงรายได้ที่สูงขึ้น นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์แบบระยะยาว คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การให้ความสำคัญกับ “ทุนมนุษย์” จึงเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนา เรียนรู้ให้มีคุณภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่สากลให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กำหนดให้ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย และยังเป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญให้แก่เศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ซึ่งภาพรวมอุตสาหกรรมไมซ์ไทยในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565) มีจำนวนนักเดินทางไมซ์รวมทั้งสิ้น 7,934,099 คน สร้างรายได้ 28,528 ล้านบาท ซึ่งปีนี้ 2566 ประเทศไทยได้รับเลือกเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมนานาชาติหลายงาน อาทิ APEC World Congress of Nephrology AFECA Annual General Meeting World Congress of Nephrology International Montessori Congress งาน AFECA Annual General Meeting ในเดือนตุลาคม งาน 62nd ICCA Congress และ งาน World Allergy Congress (WAC) ในด้านของธุรกิจงานแสดงสินค้ายังคงเดินทางส่งเสริมการจัดงานภายใต้ 12 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (12 S-Curve) อาทิ งาน VIV Asia 2023 & Meat Pro Asia 2023 ซึ่งเป็นงานแสดงสินค้าที่จัดอยู่ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ และงาน ASEAN Sustainable Energy Week (ASEW) 2023 เป็นงานแสดงสินค้าที่จัดอยู่ในอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ นอกจากนั้นในส่วนของการประชุมองค์กรและการเดินทางเพื่อเป็นรางวัล มีนักเดินทางไมซ์ที่ยืนยันการเข้ามาจัดงานในประเทศไทยตั้งแต่เดือนมีนาคม - พฤศจิกายน ทั้งสิ้นกว่า 80,000 คนพร้อมกันนี้ ยังมุ่งผลักดันแคมเปญปีแห่งการจัดประชุมและนิทรรศการ 2566 หรือ Thailand MICE to Meet You Year 2023 ตลอดทั้งปี เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการจัดประชุมสัมมนา ฝึกอบรม ประชุมวิชาชีพ งานนิทรรศการ รวมถึงอีเวนต์และเทศกาลต่าง ๆ ที่ใช้อุตสาหกรรมไมซ์เป็นเครื่องมือใน

การกระจายรายได้ และสร้างงานในระดับภูมิภาค (สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ องค์การมหาชน, ม.ป.ป.)

จากความสำคัญข้างต้นกล่าวได้ว่าธุรกิจไมซ์ (MICE) เป็นกิจกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่หลายประเทศเป็นอย่างมาก โดยธุรกิจไมซ์เป็นธุรกิจการเดินทางที่เน้นการท่องเที่ยวคุณภาพ และมีค่าใช้จ่ายตอบแทนหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแต่ละทริปในอัตราที่ค่อนข้างสูงกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ จึงทำให้หลายประเทศให้ความสำคัญกับธุรกิจไมซ์นี้เป็นอย่างมาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประเทศตนเองให้เป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับจากนานาชาติในการเป็นเจ้าภาพจัดงานกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของภูมิภาค และเพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดประชุมนานาชาติ เช่น ยุโรป อเมริกา เป็นต้น

ที่มาของธุรกิจไมซ์และการท่องเที่ยวสีเขียว

ธุรกิจไมซ์ หรือ MICE

“MICE” อุตสาหกรรมสร้างสรรค์งานอีเวนต์ เป็นอุตสาหกรรมที่พัฒนาการจัดงานทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประชุมบริษัทและสมาคม ทั้งในระดับองค์กรภูมิภาค ไปจนถึงระดับนานาชาติ เป็นการจัดงานที่มุ่งเน้นบริการนักธุรกิจที่เข้าร่วมการประชุมและงานแสดงสินค้าเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ อุตสาหกรรมไมซ์ ครอบคลุมการจัดประชุมแบบองค์กร การจัดการเดินทางเพื่อเป็นรางวัล แก่พนักงาน การประชุมแบบสมาคม ไปจนถึงการจัดงานแสดงสินค้าและการจัดงานเมกะอีเวนต์และเทศกาลนานาชาติ

ธุรกิจไมซ์ หรือ MICE ประกอบด้วยธุรกิจต่าง ๆ คือ Meetings, Incentives, Conventions (หรือ Conferencing), และ Exhibitions ซึ่งแต่ละธุรกิจมีความหมาย ดังนี้ (แดช เอ็มวี, ม.ป.ป.)

M: Meeting คือ การประชุมของกลุ่มบุคคลหรือผู้แทนจากบริษัทเดียวกันหรือบริษัทในเครือเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งอันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ทางสังคมและธุรกิจร่วมกัน

I: Incentive Travel คือ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล เป็นการจัดนำเที่ยวเป็นหมู่คณะให้กับพนักงาน เพื่อตอบแทนที่ทำงานได้ตามเป้าหมายของบริษัท โดยบริษัทผู้ให้รางวัลจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าว

C: Convention หรือ Conferencing คือ การประชุมวิชาชีพโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการมุ่งไปที่การให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมงาน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมงานที่ก่อให้เกิดการอภิปราย การเข้าสังคม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่ถูกจัดขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโดยสมาคมระดับนานาชาติ ซึ่งอาจจัดแบบหมุนเวียนตามประเทศสมาชิกหรือประมุข เพื่อเป็นประเทศเจ้าภาพในการจัดงาน

E: Exhibition หมายถึง การจัดงานแสดงสินค้า/นิทรรศการนานาชาติ คือ การแสดงผลงาน สินค้าผลิตภัณฑ์ หรือกิจกรรมให้กลุ่มเป้าหมายชม โดยการจัดแสดงงานสินค้านี้มีวัตถุประสงค์หลักเชิงพาณิชย์ในการก่อให้เกิดการติดต่อซื้อขายระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ

ไมซ์ คือ ธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดประชุม การเดินทางเพื่อเป็นรางวัล และการจัดแสดงสินค้าเข้าด้วยกัน โดยมีการจัดการอย่างมืออาชีพ โดยการท่องเที่ยวนี้เกี่ยวกับการประชุมและล้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อประเทศหรือองค์กร ซึ่งไมซ์นั้นเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดงานได้อย่างมหาศาล ไม่ได้แค่สร้างรายได้เป็นกระจุก แต่สามารถสร้างรายได้ไปถึงชุมชน ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอีกด้วย เช่น งานประชุม APEC 2022 ที่ผ่านมานั้นสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเห็นได้ชัดจาก "ชะลอม" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ APEC 2022 โดยที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ส่งมอบ "ชะลอม" ให้สหรัฐอเมริกาที่เป็นเจ้าภาพปี 2023 ซึ่งชะลอมนี้ทำจากศูนย์ส่งเสริมฝีมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี ซึ่งในส่วนนี้สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกหรือคนในชุมชนอีกด้วย

การท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism)

การท่องเที่ยวสีเขียวเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะของการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น แต่ก็สามารถรักษาสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด คำกล่าวถึงการท่องเที่ยวสีเขียวนั้นมีมาก เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงเวช การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (ราณี อธิชัยกุล, 2546ก.) ดังนั้นหากจะให้คำนิยามกับการท่องเที่ยวสีเขียว จึงสามารถใช้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาอธิบายได้ ดังเช่นสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ หรือ The International Ecotourism Society (TIES, 1990) ที่นำเสนอความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าเป็นการเดินทางที่มีความรับผิดชอบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ TIES ยังระบุถึงหลักคิดเบื้องต้นเพื่อระบุว่าการท่องเที่ยวเช่นใดที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นั่นก็คือ ส่งผลกระทบน้อยที่สุด สร้างการตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและการแสดงความเคารพและตระหนักในวัฒนธรรมให้ประสบการณ์ที่เป็นบวกทั้งกับผู้มาเยือนและ บุคคลท้องถิ่นให้ผลประโยชน์ด้านการเงินโดยตรงกับการอนุรักษ์ให้ผลประโยชน์ด้านการเงินและให้อำนาจการบริหารกับบุคคลในท้องถิ่น ชูประเด็นความอ่อนไหวในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อม และสภาพสังคมให้กับประเทศเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวไมซ์หัวใจสีเขียว

MICE Intelligence Team (2023) นำเสนอ 7 เทรนด์ที่กำลังมาแรงในอุตสาหกรรมไมซ์ในปัจจุบัน ได้แก่ 1) Slow Route (การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) 2) Metamorphic Design (การสร้างประสบการณ์ที่ดีและตรงใจ) 3) Virtual Experience Economy (การผสมผสานการใช้งานนวัตกรรม) 4) Community Care (การสร้างผลลัพธ์แก่สังคม) 5) Synced Service (การเชื่อมโยงบริการให้ครอบคลุม) 6) Sustainability on Display (การปรับใช้แนวคิดความยั่งยืน) และ 7) Ambient Wellness (การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ) กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นที่พูดถึงกันอย่างมากในปัจจุบัน หลายหลายองค์กรและหน่วยงานล้วนมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเพิ่มมากขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมไมซ์มาดูก็น่าจะมีแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวไมซ์ให้สอดคล้องกับกระแสรักษ์โลกอย่างไร

นักเดินทางเที่ยวไมซ์ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมากขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการไมซ์ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจไมซ์เช่นกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น การดำเนินกิจการไมซ์อย่างยั่งยืนสามารถเริ่มได้จากการลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น การจัดกิจกรรมไมซ์โดยใช้แสงจากธรรมชาติหรือพลังงานสะอาด ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการควบคุมการใช้พลังงาน เป็นต้น การจัดกิจกรรมไมซ์สามารถบรรลุเป้าหมาย Zero Waste ได้โดยตั้งจุดคัดแยกขยะประยุกต์ใช้เครื่องย่อยขยะและเศษอาหาร ให้บริการตู้ Refund Machine พร้อมจัดพื้นที่แบ่งปันส่วนเกินที่เหลือให้แก่สังคมที่ขาดแคลนแทนการทิ้งขยะ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจอันดับต้น ๆ ของคนทั่วโลก รวมถึงนักท่องเที่ยวไมซ์และผู้จัดงานไมซ์ โดยจากงานสำรวจของบริษัท SAP Concur ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำที่ให้บริการด้านการเดินทางและการจัดการค่าใช้จ่ายแก่ธุรกิจต่าง ๆ พบว่า ในปี 2566 ร้อยละ 95 ของนักท่องเที่ยวไมซ์จากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific – APAC) ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไมซ์หลัก ๆ ที่เดินทางมายังประเทศไทย ระบุถึงความต้องการในการออกแบบการเดินทางเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมไมซ์ในรูปแบบที่มีการคำนึงถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Green Travel) เพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 43 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้วางแผนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมไมซ์ที่จัดในบริเวณใกล้เคียงกันทำให้เกิดเป็นการเดินทางเข้าร่วมระยะยาว และเป็นการลดการเดินทางให้น้อยที่สุด ตลอดจนค้นหาวិธีการเดินทางทดแทนการเดินทางทางอากาศ (Air Travel) เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เช่น ร้อยละ 37 เลือกที่จะเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมไมซ์ผ่านทางรถไฟ และร้อยละ 36 เลือกที่จะเดินทางเข้าร่วมผ่านการขนส่งสาธารณะ ยิ่งไปกว่านั้น ร้อยละ 27 ของนักท่องเที่ยวไมซ์จากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกยอมที่จะปฏิเสธการเดินทางหากการเดินทางเพื่อธุรกิจไม่มีการคำนึงถึงความยั่งยืน ในขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยวไมซ์จากกลุ่ม APAC นี้ยังสนับสนุนให้บริษัทของตนมีการดำเนินงานที่คำนึงถึงความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ซึ่งร้อยละ 96 เห็นว่าการให้ข้อมูลด้านความยั่งยืนเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทาง จากการศึกษาสถิติความต้องการของนักท่องเที่ยวไมซ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์ไทยให้มีความยั่งยืน ในปัจจุบันอุตสาหกรรมไมซ์ไทยและโลกมีการให้ความสำคัญความยั่งยืนและปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมไมซ์ ยกตัวอย่างเช่น

ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (ศูนย์ฯ สิริกิติ์) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการด้านความยั่งยืนด้วยแนวทางหลัก ๆ ดังนี้

สถานที่ตั้งและการเดินทาง: สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ สิริกิติ์เชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าใต้ดิน “ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์” และใกล้กับป้ายรถประจำทาง ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถเดินทางด้วยบริการขนส่งสาธารณะเป็นการช่วยลดปริมาณแก๊สเรือนกระจกในการเดินทาง ตลอดจน มีบริการที่ชาร์จไฟฟ้าสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า ที่จอดรถจักรยาน และห้องอาบน้ำ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่มาใช้บริการ เลือกใช้การเดินทางแบบยั่งยืนให้มากที่สุด

พื้นที่เพื่อความยั่งยืน: ลดการใช้แสงที่ส่องสว่างขึ้นด้านบนและแสงที่ส่องไปยังบริเวณโดยรอบ เพื่อลดการเกิดแสงรบกวนท้องฟ้าและลดมลภาวะทางแสง เพิ่มแสงธรรมชาติและระบบไหลเวียนอากาศจากธรรมชาติทั่วอาคาร และใช้สีโทนอ่อนบริเวณพื้นผิวทางเดินเท้าและหลังคาเพื่อลดแสงสะท้อนจากแสงอาทิตย์

ภาพที่ 1 พื้นที่ให้ความยั่งยืน

ที่มา : <https://www.qsncc.com/th/about/sustainability-and-standard/>

การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ: ติดตั้งอุปกรณ์ประปาและใช้สุขภัณฑ์แบบประหยัดน้ำทั่วทั้งอาคาร ทำให้ลดการใช้น้ำได้ถึง 45% ตลอดจนใช้ระบบน้ำหยดและนำน้ำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุดและลดการใช้น้ำให้มากที่สุด

การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ: ศูนย์ฯ สิริกิติ์ มีการคำนวณการใช้พลังงานแบบเรียลไทม์และติดตามการใช้งาน รวมทั้งใช้ระบบบริหารจัดการและควบคุมอาคารอัตโนมัติ ผสมกับการตรวจสอบและการควบคุมอาคารอัจฉริยะ ตลอดจน ติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์ขนาด 5,400 ตร.ม. บนชั้นดาดฟ้าของอาคารเพื่อใช้เป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียน ติดตั้งไฟ LED ในห้องจัดแสดงนิทรรศการทั้งหมด เพื่อลดการใช้พลังงาน และปรับความสว่างในบริเวณล็อบบี้และพื้นที่ร้านค้าให้สอดคล้องกับแสงธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดการใช้พลังงาน

Sustainability Expo 2022 (SX2022) งานมหกรรมด้านความยั่งยืนที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียนที่จัดขึ้นตลอด 7 วันเต็ม ตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน – 2 ตุลาคม 2565 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีกระบวนการจัดการขยะเบื้องหลังที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในโซนของ SX Food Festival ที่มีสถานีจัดการเศษอาหาร (Food Waste Station) เพื่อคัดแยกขยะให้ถูกประเภทและมุ่งสู่เป้าหมาย Zero Waste โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนหลัก

ภาพที่ 2 กระบวนการจัดการขยะภายในงาน

ที่มา : <https://intelligence.businesseventsthailand.com>

1. จุดคัดแยกขยะ เป็นส่วนแรกของการจัดการขยะ โดยมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาช่วยสร้างความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ เศษอาหารชิ้นใหญ่ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกสี ขวดพลาสติกหลายชั้น กระป๋องอะลูมิเนียม กล่องนม/น้ำผลไม้ พลาสติกอื่นๆ และขยะทั่วไป ซึ่งขยะทั้งหมดจะถูกส่งไปยังกระบวนการแปลงสภาพต่อไป

ภาพที่ 3 จุดคัดแยกขยะ

ที่มา : <https://www.amarintv.com/spotlight/sustainability/detail/33963>

2. เครื่องย่อยขยะจากเศษอาหาร จากบริษัท ไอคลิน (ประเทศไทย) จำกัด ส่วนนี้จะเป็นกระบวนการย่อยสลายขยะจากเศษอาหารให้กลายเป็นปุ๋ยภายใน 24 ชั่วโมงผ่านการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะอาหารได้มากขึ้น 90% โดยผู้ร่วมงานที่นำอาหารมารีไซเคิลในจุดนี้จะได้รับปุ๋ยกลับไปเป็นของแถม

ภาพที่ 4 เครื่องย่อยขยะจากเศษอาหาร

ที่มา : <https://www.amarintv.com/spotlight/sustainability/detail/33963>

3. ตู้ Refund Machine เป็นจุดรับแลกขวดน้ำพลาสติกเพื่อนำไปรีไซเคิลต่อ โดยผู้เข้าร่วมงานสามารถนำขวดน้ำดื่มพลาสติกมาแลกเป็นแต้มคะแนนสะสม เมื่อครบ 10 แต้มจะนำคะแนนไปแลกกับของที่ระลึกพิเศษได้

4. ตู้เย็นปันสุข จากมูลนิธิสโกลาร์ส ออฟ ชัสตีแนนซ์ (SCHOLARS OF SUSTENANCE หรือ SOS) จะเป็นการนำเอาอาหารส่วนเกินที่เหลือทั้งจากคนซื้อและคนขายในแต่ละวันของงานไปแจกจ่ายให้ชุมชนที่ขาดแคลนต่อไป

จากกระบวนการจัดการขยะภายในงานเป็นระยะเวลา 7 วันเต็ม สามารถสรุปข้อมูลการบริหารจัดการขยะได้ โดยมีการรีไซเคิลขวดน้ำ PET 38,000 ขวด กระป๋อง 14,500 ใบ และขวดแก้ว 2,165 ขวด รวมถึงมีการผลิตปุ๋ยที่เกิดจากอาหารเหลือทิ้งได้ 107.47 กิโลกรัม และมีการบริจาคอาหารส่วนเกินผ่านมูลนิธิ SOS 1,138 เสิร์ฟ (MICE Intelligence Team, 2023)

จะเห็นได้ว่า ธุรกิจไมซ์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเริ่มมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานและรูปแบบการจัดกิจกรรมไมซ์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและความต้องการของนักท่องเที่ยวไมซ์ที่ให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลดการสร้างขยะภายในงาน ตลอดจน การใช้พลังงานสะอาด

ในการจัดกิจกรรมไมซ์ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการไมซ์สามารถนำตัวอย่างจากการจัดงานข้างต้นไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจของตนเพื่อสร้างความน่าสนใจและโอกาสใหม่ ๆ ได้เช่นกัน

การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม MICE ในประเทศไทย

เสรี วงษ์มณฑา และ วิชยานันท์ พอค้า (2560) นำเสนอการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม MICE ในประเทศไทย ซึ่งสำหรับโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรม MICE ให้เป็นจุดหมายปลายทาง ประเทศไทยนั้นมีศักยภาพอยู่แล้วโดยเฉพาะสถานที่จัดงานในกรุงเทพมหานครที่ค่อนข้างพร้อม และ THAILAND CONVENTION & EXHIBITION BUREAU (2015) นำเสนอแนวทางในการ พัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรม MICE ในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย 4 วัตถุประสงค์หลัก (The four E's) ดังนี้

1. Extend คือ ถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ
2. Elevate คือ การยกระดับของศักยภาพด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ แบ่งปันข้อมูล ระบบ เครือข่าย โปรโมชันและกิจกรรมส่งเสริมการตลาด

3. Expend คือ การขยายฐานการสนับสนุนไปยังพันธมิตรทางการค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

4. Enhance คือ การปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานและบริการไปสู่ระดับมาตรฐานสากล

เสรี วงษ์มณฑา และ วิชยานันท์ พอค้า (2560) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม MICE ของประเทศไทยจะต้องพัฒนาบุคลากรและองค์ประกอบอื่น ๆ ดังนี้ ผู้จัดการเมืองเป้าหมาย (Destination Management Organization-DMO) ผู้จัดการการประชุมและการจัดนิทรรศการมืออาชีพ ผู้จัดการสถานที่ ผู้รับเหมาการจัดหาลูกค้าประกอบของการจัดประชุมบริษัทโลจิสติกส์ หน่วยงานรัฐ และการพัฒนาเมืองเป้าหมายของ MICE แห่งใหม่นอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร โดยต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรม MICE และจะต้องมียุทธศาสตร์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพบริการให้ได้มาตรฐานสากล (World Class Standards) เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม MICE ทั้ง 4 ประเภท อีกทั้งฝ่ายพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม MICE ต้องบรรจุการศึกษาด้าน MICE ไว้ในหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวหรือการจัดการธุรกิจบริการนานาชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเข้าสู่การทำงานในอุตสาหกรรม MICE ในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

สรุป

จากการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวไมซ์นั้นมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศทำให้มีรายได้เข้ามาไปจนถึงชุมชนเล็กมีรายได้เพิ่มมากขึ้น หรือส่วนที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวไมซ์ ซึ่งการท่องเที่ยวไมซ์หัวใจสี่เขียวนั้นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันเพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้นั้นให้ความสนใจและใส่ใจกับการท่องเที่ยวสีเขียวและใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรหรือสถานที่จัดงานนั้นควรใส่ใจมีจุดที่บ่งบอกและใส่ใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และได้เข้าร่วมกิจกรรม และนักท่องเที่ยวไมซ์นั้นจะเลือกจุดท่องเที่ยวหรือที่จัดงานใกล้เคียงกัน ทำให้ลดภาวะมลพิษจากการเดินทางได้อีกด้วย

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวไมซ์แบบใหม่หัวใจสีเขียวควรมีการประยุกต์ใช้หลัก เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกของ โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) เพื่อเป็นแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และปรับรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดงานไมซ์ อันจะนำไปสู่การลดการใช้ (Reduce) การชดเชยคาร์บอน (Carbon Offset) เพื่อลดการปล่อยคาร์บอน (Decarbonization) ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการท่องเที่ยว รวมถึงช่วยส่งเสริมการจัดงานไมซ์อย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของงานอีเวนต์ (Value Added Event) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การปรับใช้แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่จะสามารถสร้างภาพลักษณ์ในเชิงบวก แต่ยังช่วยลดต้นทุนการจัดงานได้อีกทางหนึ่ง การประยุกต์ใช้หลัก เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) จึงเป็นแนวคิดที่ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- นุช สัทธาฉัตรมงคล และ อรรถพล ธรรมไพบุลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *ธุรกิจปริทัศน์*. 8(1): 170-172.
- บริษัท แดช เอ็มวี จำกัด. (ม.ป.ป.). รู้จักกับ ‘ธุรกิจไมซ์ (MICE)’ ทำไมถึงมีความสำคัญ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www.dashmv.com/what-is-mice/>.
- ราณี อธิชัยกุล. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเอกสารการสอนชุดฝึกอบรมทางไกล. หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. นนทบุรี
- ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์. (ม.ป.ป.). สู่เป้าหมายด้านความยั่งยืน [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www.qsncc.com/th/about/sustainability-and-standard/>.
- สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (ม.ป.ป.). ที่เลียบ เปิดแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไมซ์ไทยสู่ระดับโลก [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www.busesseventsthailand.com/th>.
- สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (ม.ป.ป.). ที่เลียบ เผยข่าวดี ธุรกิจไมซ์สดใส รั้งต้นปี 2561 งานประชุมและงานแสดงสินค้านานาชาติพร้อมเมกะอีเวนต์จ่อจัดในไทย [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www.busesseventsthailand.com/th>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566. จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566. จาก https://www.nesdc.go.th/download/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf.

เสรี วงษ์มณฑา และ วิชยานันท์ พ่อคำ. (2560). แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศไทยให้เป็นเมืองเป้าหมายของไมซ์ (MICE). *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 39(1): 96-112.

อมรินทร์ เทเลวิชั่น. (2565). งานเอ็กซ์โป"ความยั่งยืน" 7 วันจัดการ "ขยะ" ไปได้เท่าไร? [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566. <https://www.amarintv.com/spotlight/sustainability/detail/33963>.

The International Ecotourism Society. (1990). *What is ecotourism?*. [Online]. Retrieved May 1, 2023, from http://www.ecotourism.org/site/c.orLQKXPCLmF/b.4835303/k.BEB9/What_is_Ecotourism__The_International_Ecotourism_Society.htm.

MICE Intelligence Team. (2023). *Green Era is Coming* ต้อนรับการท่องเที่ยวไมซ์แบบใหม่หัวใจสีเขียว [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566. จาก <https://intelligence.businesseventsthailand.com>.